

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Projecten, Realisatie en Ontwikkeling

Onderwerp:

Raadsmededeling doorwerking amendement Laanboomvernieuwingsbeleid

Notagegevens

Bestuursorgaan	:	B-en-W 9-11-2021
Notanummer	:	2021-151
Datum	:	9-11-2021
Programma	:	03-Leefomgeving
Portefeuillehouder	:	Wethouder Rorink,
Bijlage(n)	:	2021-151-Bijlage raadsmededeling-Amendement Laanboomvernieuwingsbeleid.docx

Parafering

Agendering

- * 19-10-2021: Gemeentesecretaris/algemeen directeur
- * 21-10-2021: adjunct-secretaris en teammanager Concernstaf
- * 04-11-2021: adjunct-secretaris en teammanager Concernstaf
- * 04-11-2021: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

11-11-2021

B & W d.d.: 9-11-2021

Besluit

1. De raadsmededeling 'Consequenties doorwerking amendement laanboomverjongingsbeleid' vast te stellen.
2. de stukken aan te bieden aan de raad.

De nota en het besluit openbaar te maken.

Inleiding

Op 7 juli 2021 is het bomenbeleidsplan aangenomen in de raad. Door het aannemen van een amendement heeft de raad besloten om de systematiek rond laanboomverjonging (LBV) aan te passen. In beeld is gebracht hoe deze aanpassing doorwerkt in de al geprogrammeerde cyclus van laanboomverjonging voor de jaren 2021 en 2022.

Het is van belang om deze doorwerking ook onder de aandacht van de raad te brengen. Daarvoor is bijgaande raadsmededeling opgesteld en uw college wordt voorgesteld deze raadsmededeling vast te stellen en aan de raad toe te sturen.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Uitnodiging aan de raad om in gesprek te gaan over de consequenties van (de uitvoering van) het amendement laanboomverjonging om een integrale projectaanpak in de buitenruimte mogelijk te blijven maken.

Kader

Amendement Laanboomverjongingsbeleid 7 juli 2021

Betrokken partijen en participatie

gemeenteraad van Deventer

Argumenten voor en tegen

De uitvoering van het amendement heeft een eenmalige en structurele doorwerking op de voortgang en uitvoering van projecten in de openbare ruimte en de efficiënte besteding van de budgetten. Op korte termijn betekent dit onderbesteding, op lange termijn betekent het een onmogelijkheid om tot integrale aanpak van projecten in de openbare ruimte te komen (“Een straat of weg slechts éénmaal openbreken en sluiten ten behoeve van civieltechnische aanpassingen”).

Financiële consequenties en dekking

Eenmalig

De mutaties in de projecten als gevolg van het amendement hebben de financiële consequentie dat het Groenbudget voor de geplande laanboomverjongingsprojecten 2020/2021 naar verwachting onvolledig en inefficiënt benut zal worden. De consequenties voor overige producten (zoals kabels en leidingen, Openbare verlichting, verharding, Energietransitie, rioleringen) zijn niet inzichtelijk gemaakt.

Structureel

De mutaties als gevolg van het amendement maken dat structureel aansluiting op integrale projecten verhinderd wordt, hetgeen tot een minder kostenefficiënte uitvoering zal leiden.

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

nvt

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Raadsmededeling doorwerking amendement Laanboomvernieuwingsbeleid		
Mededelingnummer	2021-151	Portefeuillehouder	Wethouder Rorink,
Team	DEV-PRO	Datum B en W besluit	9-11-2021

Inleiding: waarom deze mededeling

Op 7 juli is het bomenbeleidsplan aangenomen in uw raad. Door het aannemen van een amendement heeft uw raad besloten om de systematiek rond laanboomverjonging (LBV) aan te passen. Door ons college is in beeld gebracht hoe deze aanpassing doorwerkt in de reeds geprogrammeerde cyclus van laanboomverjonging voor de jaren 2021 en 2022.

Wij vinden het van belang om deze doorwerking ook onder de aandacht van uw raad te brengen, omdat de uitvoering van het amendement consequenties heeft voor een integrale aanpak laanboomverjonging. In deze raadsmededeling maken wij dat inzichtelijk. Het is uiteraard aan uw raad om op basis van deze raadsmededeling met ons college in gesprek te gaan.

Het is duidelijk dat uw raad zorg heeft over de instandhouding van het bomenbestand binnen onze gemeente. Ook wij delen deze zorg en doen alles wat redelijkerwijs mogelijk is om instandhouding en versterking van het bomenbestand te verbeteren en als beginsel in te passen in de werkwijze. Echter, de organisatorische consequenties van dit amendement en van eerder door uw raad vastgesteld beleid zijn van een zodanige aard dat wij uw raad uitnodigen om hierover met ons college in gesprek te gaan.

In een aparte sessie kan gesproken worden over de consequenties van dit amendement, om daarbij ook te verkennen of er andere methoden zijn om de gewenste zorgvuldigheid ten aanzien van het bomenbeleid en de laanboomverjonging op een betere manier af te stemmen op de bestaande integrale en succesvolle werkwijze van onze programmering (mjop-mind).

Zo wordt geprobeerd meer rekening te houden met bredere belangen die er zijn. Zoals die van bewoners maar ook van andere aspecten binnen de openbare ruimte. Denk aan verkeer, verharding, riolering, verlichting, kabels en leidingen - en ten slotte ook met het zorgvuldig omgaan met de beschikbare financiële middelen en daarmee het kostenefficiënt werken aan ons bomenbestand.

Kader

Amendement Laanboomverjongingsbeleid 7 juli 2021

Kern van de boodschap

Het college deelt met de raad de organisatorische consequenties van en te maken keuzes in de uitvoering van het amendement bij het bomenbeleidsplan, mede in relatie tot het eerder door de raad vastgestelde beleid. De uitvoering van het amendement heeft een eenmalige en structurele doorwerking op de voortgang en uitvoering van projecten en de efficiënte besteding van budgetten.. Op korte termijn is er sprake van onderbesteding, op de lange termijn een onmogelijkheid om tot integrale aanpak van projecten in de openbare ruimte

te komen ("Een straat of weg slechts eenmaal openbreken en sluiten ten behoeve van civieltechnische aanpassingen"). Daarmee komt er ook een breuk met de succesvolle en landelijk veel nagevolgde laanboomverjonging in Deventer en het algemene streven naar kostenefficiënt werken.

Nadere toelichting

Gedeelde zorg om bomenbestand

In de raadsdiscussie, maar ook bij werkzaamheden in het afgelopen jaar en planning van nieuwe projecten blijkt de grote betrokkenheid van raad en inwoners bij de plannen en werkzaamheden waar het bomenbeheer -en specifiek bomenkap en laanboomverjonging- betreft. Daarbij is het gemeenschappelijk uitgangspunt dat er geen gezonde bomen onnodig gekapt moeten worden en werkzaamheden efficiënt en binnen de budgetten moeten worden uitgevoerd. Ook is het daarbij duidelijk dat in de uitvoering de belangen en verwachtingen uiteenlopen. Wat experts en ons college zien als een succesvol beleid van noodzakelijke verjonging, gewenste kwaliteit van het aangezicht van lanen, straten, wegen et cetera en meenemen van andere aspecten (bijv. veiligheid voor fietsers, klimaatadaptatie) op de langere termijn, wordt door anderen als kaalslag en onnodige kap van gezonde bomen beleefd. De discussie over het amendement en de uitwerking van de consequenties hebben dat alles nog eens zichtbaar gemaakt.

Wat vroeg het amendement tekstueel?

1. Het concept van laanboomverjonging wordt gehandhaafd met dien verstande dat we pas na de Boomveiligheidscontrole overgaan tot kap als 2/3 van de bomen (circa 70%) in een laanvak een slechte of matige vitaliteit heeft, met een toekomstverwachting van 5 jaar of minder.
2. Indien het aandeel lager is dan 70% vervangen we de bomen met een lagere toekomstverwachting 1 op 1.
3. Indien er sprake van bijzondere omstandigheden, waarbij er bij het om uitzonderlijke redenen gewenst is om bij een lager aandeel (minder dan 2/3 deel van de bomen) tot laanboomvernieuwing over te gaan, wordt de gemeenteraad tijdig en gemotiveerd geïnformeerd.

Betekenis uitvoering amendement

1. Op basis van de Boomveiligheidscontroles wordt overgegaan tot het programmeren van een LBV segment als 2/3e van de bomen (circa 70%) in een laanvak een slechte of matige vitaliteit heeft met een toekomstverwachting van 5 jaar of minder.
2. Als het aandeel lager is dan 70%, worden vanuit beheer steeds de desbetreffende bomen gekapt en vindt herplant 1 op 1 plaats. Dit vraagt steeds om maatwerk en kan er toe leiden dat herplant op een later moment plaatsvindt, dus in aansluiting op geplande reconstructies, ontwikkelingen of andere herinrichtingen, maar steeds wel in lijn met de doelstelling van het amendement. De 1 op 1 herplant maakt echter dat een percentage van 70% slechte of matige bomen in de praktijk bijna nooit meer voorkomt en er dus nooit meer over kan worden gegaan tot het programmeren van een LBV segment.
3. Indien toch overgegaan wordt tot laanboomvernieuwing in voorgaande situatie wordt de gemeenteraad voor ieder project tijdig en gemotiveerd geïnformeerd.

Inhoudelijke consequenties

Het gewijzigde beleid heeft onderstaande inhoudelijke consequenties:

1. Waar voorheen de kap van een slechte laan aanleiding kon zijn voor een algehele reconstructie, wordt met dit amendement, en de bijbehorende tussentijdse herplantplicht, de kans steeds kleiner dat tot integrale samenwerking kan worden gekomen. Er kan niet langer, of slechts moeizaam, integraal mee-geprogrammeerd worden met andere producten in de openbare ruimte zoals wegen, riolering, kabels & leidingen en verlichting, terwijl deze succesvolle en in den lande veel nagevolgde methode nu juist heel veel voordelen heeft opgeleverd zoals:

- * Kostenefficiënt werken.
- * Minder overlast voor bewoners (de straat maar een keer geopend en afgesloten).
- * Ontwarring ondergrondse voorzieningen en groeiplaatsen.
- * Verbeteren (verkeers)veiligheidssituatie.
- * Mogelijkheid groeiplaatsverbetering.
- * Op termijn ook een beter en gezonder (laan)bomenbestand.
- * Beter eindresultaat totaalbeeld.

Overigens wordt deze integrale methode geroemd door vele collega's van andere gemeenten en is inmiddels ook al vaak overgenomen aldaar. In de meeste gevallen komen er weer evenveel bomen terug als dat er gekapt worden.

2. Het gevolg van het hiervan afwijken is dat er meer solistisch gewerkt gaat worden vanuit de diverse disciplines. Het grootste nadeel hiervan is het risico op verdere verslechtering van de kwaliteit van de bomen: de noodzakelijke civieltechnische werkzaamheden worden toch uitgevoerd en vinden dan plaats onder te handhaven bomen.

3. Het handhaven en herplanten van de bomen maken ook aanpassingen van de openbare ruimte – juist op het vlak van klimaatadaptatie – moeilijker en dus duurder. Denk hierbij aan het niet kunnen verlagen van bermen voor noodzakelijke infiltratie van regenwater/klimaat adaptieve maatregelen of het op een betere manier inrichten van de openbare ruimte ten behoeve van de bomen zelf.

4. Het amendement leidt tot de situatie waarin op basis van BVC of Jaarlijkse Inspectie veel individuele bomen gekapt en herplant moeten worden. Voorheen werd een laan als één eenheid aangemerkt; met dit amendement, en dan met name door de 1 op 1 herplantplicht, wordt een laan gezien als een verzameling individuele bomen: de laan verdwijnt als element. Een consequentie daarvan is dat het laansegment een afwijkend en ongelijk (niet meer uniform) beeld krijgt; het 1 op 1 inboeten van bomen kan leiden tot een concurrentiestrijd op basis van lichtval en worteling met de gehandhaafde bomen. Dit kan een proces van diverse jaren zijn. Hoe dan ook zal een laanbeeld ontstaan met bomen van uiteenlopende leeftijden en met bomen van afwijkende omvang.

5. De beheers- en onderhoudskosten van aftakelende lanen zullen toenemen door extra inspectie en extra snoeiwerkzaamheden. Deze stijging is structureel niet te bekostigen vanuit het huidige beheersbudget.

6. Beheerkosten voor de kap, het verwijderen van de stobbe en aanvullen van het stobbegat zullen toenemen door de 1 op 1 aanpak. Deze stijging is structureel niet te bekostigen vanuit het huidige beheersbudget.

7. Door individuele bomen uit rijen te verwijderen, veranderen de situaties rondom overblijvende bomen. Denk aan meer lichtval op de stam (Bij Beuken resulteert dit in zonnebrand gevaar > afsterven boom of essentaksterfte waarbij

essen elkaar besmetten). Door het verwijderen van individuele bomen verandert de windbelasting (met grote kans op windworp tot gevolg). Wanneer de eerste boom uit een rij wordt verwijderd, is het niet ongewoon dat uiteindelijk de hele rij ten prooi valt aan windworp. Het kappen van individuele bomen en het verwijderen van stobben zijn bijna niet mogelijk zonder schade aan het wortelgestel van overblijvende bomen toe te brengen.

8. Door de vele vroegtijdige uitval van bomen waarbij op dat moment nog geen herplant mogelijk is, neemt de hoeveelheid Co2 die opgenomen en vastgelegd kan worden, af.

Financiële consequenties

Enmalig

De mutaties in de projecten als gevolg van het amendement hebben de financiële consequentie dat het Groenbudget voor de geplande laanboomverjongingsprojecten 2020/2021 naar verwachting onvolledig en inefficiënt benut zal worden.

De consequenties voor overige producten (zoals kabels en leidingen, Openbare verlichting, verharding, Energietransitie, rioleringen) zijn niet inzichtelijk gemaakt.

Structureel

De mutaties als gevolg van het amendement maken dat structureel aansluiting op integrale projecten zo goed als onmogelijk wordt, hetgeen tot een minder kostenefficiënte uitvoering zal leiden.

Voorbeelden van (combi)projecten 2021 en 2022 waarop het amendement impact heeft, zijn weergegeven in de bijlage bij deze raadsmededeling.

BIJLAGE bij RAADSMEEDEDELING

Onderwerp	Raadsmededeling doorwerking amendement Laanboomvernieuwingsbeleid		
Mededelingnummer	2021-151	Portefeuillehouder	Wethouder Rorink,
Team	DEV-PRO	Datum B en W besluit	26-10-2021

Voorbeelden van (combi)projecten 2021 en 2022 waarop het amendement impact heeft

1. Boxbergerweg

In het geprogrammeerde segment staan 39 Beuken, waarvan:

43%	slecht is
8%	niet aanwezig is
23%	onvoldoende is
27%	goed is

Op basis van de BVC inspectie en het beleid was het noodzakelijk om dit segment uit te voeren.

Consequenties amendement: Er wordt niet voldaan aan de nieuwe uitgangspunten van het beleid. Dit betekent dan ook dat de slechte bomen (43%, rood in onderstaande afbeelding) gekapt gaan worden vanuit beheer. Herplant zal plaats vinden als het volledige segment vervangen moet worden: Project wordt geschrapt

De Boxbergerweg betreft een combiproject met omvorming fietspaden F72. Er zal in beeld gebracht gaan worden middels een BEA (Boom Effect Analyse) of te behouden bomen geen nadelige gevolgen ondervinden als gevolg van verbreding/verbetering fietspad.

2. Oranjelaan

In het geprogrammeerde segment staan 31 beuken, waarvan:

23%	slecht is
21%	niet aanwezig is
16%	onvoldoende is
41%	goed is

Op basis van de BVC inspectie en het beleid was het noodzakelijk om dit segment uit te voeren. De twee omcirkelde clusters met goede beuken zouden ingepast worden binnen project.

Consequenties amendement: Er wordt niet meer voldaan aan de nieuwe uitgangspunten van het beleid. Dit betekent dan ook dat de slechte bomen (23%, rood in onderstaande afbeelding) gekapt gaan worden vanuit beheer. Herplant zal plaats vinden als het volledige segment vervangen moet worden.

Project wordt geschrapt, dit heeft geen consequenties voor andere geprogrammeerde projecten.

3. Randerstraat

In het oorspronkelijke geprogrammeerde segment (paarse arcering op onderstaande afbeelding) staan 256 bomen, waarvan:

- 20% slecht is
- 1% niet aanwezig is
- 47% onvoldoende is
- 32% goed is

Het deel tussen de Kieftenweg en de Molenweg bestaat uit beuk. Het deel tussen de Boxbergerweg en de Kieftenweg bestaat uit eik. Op basis van de BVC en het Bomenbeleid was er geen reden om de laan zo grootschalig aan te pakken als eerder beoordeeld.

Daarom was de projectopgave aangepast naar:

Segment Randerstraat 1 (links op tekening) 44 bomen:

- 32% slecht is
- 2% niet aanwezig is
- 32% onvoldoende is
- 34% goed is

Ondanks dat hier niet aan de randvoorwaarden van 40% slecht uit het bomenbeleidsplan voldaan wordt moet op basis van de boomsoort, en de positie van de slechte bomen (zuidzijde) dit gehele segment toch vervangen worden. Dit omdat de bomen aan de noordzijde, door de blootstelling aan fel zonlicht, zonnebrand op zullen lopen en hierdoor zullen afsterven.

Segment Randerstraat 2 (rechts op tekening) 25 bomen

- 56% slecht is
- 0% niet aanwezig is
- 32% onvoldoende is
- 12% goed is

Op basis van de BVC inspectie en het Bomenbeleid is het noodzakelijk om dit

segment uit te voeren.

Naast bovengenoemde 2 segmenten staan er verspreid over de Randerstraat nog 24 slechte bomen. Voor deze 24 bomen was de projectopgave om de bomen te kappen, stobben te rooien en bermen te herstellen. Op basis van een beoordeling ter plekke zal nagegaan moeten worden of dit kappen kan zonder schade aan naastgelegen bomen.

Consequenties amendement: Er wordt niet voldaan aan de nieuwe uitgangspunten van het beleid. Dit betekent dan ook dat de slechte bomen (20%, 32% + 24 stuks) gekapt gaan worden vanuit beheer. Herplant zal plaats vinden als het volledige segment vervangen moet worden. Project wordt geschrapt.

Randerstraat betreft een combinatieproject met A20, herstel rijbaan. Aangezien dit project volgend op de laanboomverjonging is geprogrammeerd levert dit geen knelpunt op. Echter is de kans wel groter dat er beschadigingen aan de rijbaan optreden door kap komende jaren.

4. Johannes van Vlotenlaan

Aan de Johannes van Vlotenlaan zijn de bomen een aantal jaren geleden getroffen door een Windhoos. Hierbij zijn bij bijna alle bomen de koppen er uit gedraaid.

Op korte termijn levert dit bij de BVC geen negatieve beoordeling op. Op de lange termijn wel omdat bomen de uitgebroken koppen met reactiehout (snelgroeiend> slechte aanhechting) gaan compenseren. De totale opgave (inclusief in te passen bomen) betrof 98 bomen. Van deze 98 bomen is op basis van de BVC nu al bekend dat 16 bomen slecht zijn. De uitkomsten van de BVC, plus de toekomstige problemen, was dan ook de aanleiding om vooruitlopend op technische problemen de bomen te vervangen.

Consequenties amendement: Er wordt niet voldaan aan de nieuwe uitgangspunten van het beleid. Het combinatieproject met reconstructie van de fietspaden wordt geschrapt.

De slechte bomen zullen vanuit beheer gekapt gaan worden. Herplant zal plaats vinden als het volledige segment vervangen moet worden. De Johannes van Vlotenlaan betreft een combinatieproject met civiel. Hierbij zouden verbeteringen aan de fietspaden doorgevoerd worden. Deze werkzaamheden zijn niet meer mogelijk. In de buurtagenda wordt in een breder perspectief naar de Johannes van Vlotenlaan gekeken. Wellicht geeft dit aanleiding om de Johannes van vlotenlaan alsnog integraal aan te pakken.

5. Bronsinklaan en de Braam

Aan de Bronsinklaan werden de, kwalitatief goede, Elzen veel te groot voor de beschikbare ruimte. Aan de Braam werden de, kwalitatief goede, Platanen al jarenlang gekandelaberd (kroon er af gesnoeid) omdat deze bomen veel te groot werden voor de beschikbare ruimte. In beide straten resulteerde dit in schades aan eigendommen van gemeenten en derden. Verhardingen waren niet meer te herstellen door wortelopdruk waardoor onveilige situaties ontstonden. Beide projecten kenden uitgebreide klachtendossiers.

De kwaliteit van de bomen was geen aanleiding voor deze projecten, wel de klachten en problemen die ze opleverden aan gemeentelijke en particuliere eigendommen.

Consequenties amendement: geen, aangezien het geen LBV projecten betreft.

Prinses Margrietlaan

De Prinses Margrietlaan in Bathmen is een langgerekte straat met een beperkte breedte van 10 meter. Dit project behelst het deel van de straat dat begint van de Prinses Beatrixstraat en eindigt bij de kruising met de Koningin Julianalaan. Dit deel van de straat kenmerkt zich door de volwassen bomen (eiken en esdoorns), deze bomen zorgen voor een groene uitstraling, schaduw en verkoeling in de straat. Verder heeft de straat een dorps karakter door de smalle voetpaden en het parkeren op straat.

De aanleiding voor dit project is de staat waarin de bestrating van de straat zich op dit moment verkeert. In het MJOP MIND 2021- 2024 worden de volgende punten benoemd:

- * Bestrating: veel schade door opdruk boomwortels (veiligheid)
- * Slechte ondergrondse voorzieningen
- * Straat heeft rommelige uitstraling (esthetiek)
- * Toegankelijkheid (gebruik en veiligheid)
- * Asfalt toplaag is in slechte staat
- * Voorkomen kapitaalvernietiging
- * Veiligheid weggebruikers

Naast de technische staat van de straat maken bewoners zich zorgen om de veiligheid op straat. Zo wordt er, door de lange rechtstand, vaak te hard gereden.

Belangrijke fysieke uitgangspunten voor dit project:

- * de vitale bomen behouden en ze meer groeiruimte geven
- * openbare ruimte klimaat adaptief opleveren
- * meer ruimte op het trottoir
- * ruimte voor parkeren
- * snelheid remmende maatregelen

Consequenties amendement: geen, aangezien het geen LBV projecten betreft.

Met deze projectaanpak is uit eigen beweging invulling gegeven aan duurzaamheids- en klimaatdoelstellingen en wordt middels participatie gewerkt aan de planvorming. Om de bomen te kunnen handhaven op de huidige groeiplaatsen is de keuze gemaakt over te gaan tot een gewijzigd wegprofiel, resulterend in het invoeren van een eenrichtingsregime (waar voorheen verkeer in twee richtingen kon rijden). De keuze om de bomen te behouden heeft in dit geval impact op de verkeerscirculatie.